

Діяльність товариства «Братньої допомоги студентів львівської політехніки» на сторінках польських періодичних видань

КОЗЕЛ Надія Володимирівна

Бібліотекар відділу бібліографії НТБ Національного
університету «Львівська політехніка»

e-mail: nadin@gmail.com

Анотація

Проаналізовано польську періодичну пресу Львова міжвоєнного двадцятиріччя: «Gazeta Lwowska», «Kurjer Lwowski». Висвітлено історію створення та різні напрямки діяльності товариства «Братньої Допомоги студентів Львівської Політехніки».

Ключові слова: *газети, культурно-просвітницька робота, бібліотека товариства, наукові гуртки.*

Abstract

The Polish periodicals of Lviv in interwar time: «Gazeta Lwowska», «Kurjer Lwowski» were analysed. It covers the history and various activities of the Society "Student mutual help of Lviv Polytechnic".

Keywords: *newspapers, cultural and educational activities, library of society, academic circles.*

В силу свого геоположення західноукраїнські землі неодноразово переходили зі складу однієї держави до іншої, формуючи особливий національно-територіальний колорит. Особливість їх історії полягала в тому, що всі етноси, які їх заселяли, були активними дійовими учасниками історичного процесу. Вагомим чинником їхнього національного співжиття були молодіжні організації, осередки національно-культурного

Третя науково-практична конференція «Сучасні проблеми
діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»,
29 вересня 2011 р, Львів, Україна

життя: студентські товариства, гуртки, творчі об'єднання тощо. У такій політичній ситуації, Галичині, зокрема Львову, судилося відіграти визначну роль у розвитку української і польської освіти, науки та культури.

Маловивченим аспектом суспільно-політичного життя польського населення Галичини є розвиток та діяльність польського молодіжно-студентського руху. Сьогодні великого значення набуває ретроспективне відтворення об'єктивної картини суспільно-політичних процесів у країні, зокрема на її західних землях.

Однією з яскравих сторінок суспільно-політичного та культурного життя Галичини ХХ ст. є історія Львівської політехніки, важливого науково-дослідного та культурного закладу на західноукраїнських землях, який за роки свого існування став потужним інтелектуальним центром, осередком національної культури.

Дана стаття розповідатиме про історію та діяльність товариства «Братньої Допомоги студентів Львівської Політехніки» на сторінках польськомовних періодичних видань «Gazeta Lwowska» та «Kurjer Lwowski».

Польський студентський рух в Галичині мав тривалу історію, організаційне становлення якого відбулось у II пол. XIX століття, коли після придушення польського повстання почалося формування перших молодіжних студентських організацій.

На сторінках цих газет маємо змогу цілісно простежити розвиток та діяльність цього Товариства, яке було найстаршим осередком взаємодопомоги технічної молоді міста. В свій час, об'єднання пережило різні пориви: моменти застою, довгі роки щоденної, копіткої, інколи неефективної, але тим не менше плідної роботи. Ідея та політична програма Братньої Допомоги поєднувалася з гаслом «незалежної вітчизни». Польська молодь завжди ставала в перші ряди, коли на це була потреба. Чи то стояти в перших рядах повстання 1863 року разом зі своїм

першим головою - Станіславом Подлевським на чолі, чи то підтримувати легіонерів під час I світової війни, чи свої війська під час українського виступу, більшовицького наступу, чи врешті, брати участь в активній публічній підтримці повстання в Сілезії¹²⁶.

Братня Допомога слухачів Політехніки, як товариство, почала свою діяльність в 1861 році. Ініціатором був Кароль Водиньський, член таємної повстанської організації, студент факультету хімії, який скликав перше організаційне зібрання, яке закінчилося безрезультатно. На шляху до втілення ідеї про формальне товариство в реальній формі, праця якого повинна була полягати, в першу чергу, у наданні матеріальної допомоги слухачам технічної школи та організації культурного життя технічної молоді, стала рішуча протидія політичної влади, яка могла надати такі права. Зважаючи на хитке становище в краю, тодішній директор школи Рейсінгер, побоюючись, щоб під прикриттям гуманітарних цілей не відбулося агітації до заколотів, не надав такого дозволу. Ласкавішим був австрійський намісник, який затвердив статут Товариства, першим головою якого було призначено Станіслава Подлевського. Часи ті були надзвичайно тривожні, бо стали передвісниками великого повстання.

Із вивчених матеріалів випливає, що значна частина активних діячів польського суспільно-політичного життя краю, яка приймала активну участь у революційних процесах, мала безпосередню причетність до організації діяльності польських студентських організацій. Молодь, що навчлася у технічному навчальному закладі, займала чи не найголовнішу роль, адже входила масово до таємних політичних організацій. Вище керівництво Братньої Допомоги також стояло під прапором

126 Wynik rewizji w lokalu Bratniej Pomocy Stud. Politechniki i w lokalach stronnictwa Narod[owego] // *Gazeta Lwowska*. – 1939. – 15 marz. (№ 60). – S. 3.

боротьби за визволення в 1863 році¹²⁷. У кривавій боротьбі загинули С. Подлевський, А. Богданський, А. Несьоловський, Паненько. Ці факти свідчать про високий рівень політизації польського студентського руху, а також про безпосередню участь польської академічної молоді у діяльності політичних сил, що репрезентували польське населення у вишах та були в безпосередній більшості.

Молоде покоління виховувалося у дусі жертковності, відданості батьківщині, служінні справі поступу Польщі й підготовки до майбутньої боротьби за незалежність. Ці ідеали члени товариства намагалися поширювати серед своїх колег. В молодіжних колах польська громада використовувала будь-які можливості для зміцнення ідеї згуртованості своєї нації.

Тодішня «технічна академія» була німецькою школою. В 1865 році товариство «Братньої Допомоги» вносить петиції до Галицького сейму про впровадження польської мови як офіційної службової мови викладацького складу. Проте ці старання були досягнуті лише в 1871 році, водночас молодь отримала певні студентські права.

Як зазначається в матеріалах статей, на ті часи припадає найінтенсивніша діяльність Товариства. При перенесенні Політехніки до будівлі при вулиці Леона Сапєги (тепер вул. С. Бандери), товариство «Братньої Допомоги» отримало власне приміщення, де мала змогу гуртуватися молодь різних політичних орієнтацій та поглядів. Після 15-го року існування, Товариство заклало перший Дім Техніків, найбільше зусиль до якого доклав інженер Руєбенбауєр (Ruebenbauer), який протягом 4-ох років був головою Товариства. В наступних роках був «братчиком», став ініціатором т. зв. «Взаємної Допомоги»

127 *Sześćdziesiątceciecie. Jubileusz Techników Bratniej Pomocy // Gazeta Lwowska. – 1921. – 5 listopada (№ 247).*
– S. 1.

(відбувся поділ товариства). Завдяки толерантному ставленню товариств до своєї діяльності та роботи, після деякого часу цей поділ було ліквідовано, а в передвоєнні роки, партійні тертя зовсім припинилися, коли вся польська молодь взяла активну участь в формуванні польських військових організацій. Війна, зрозуміло, призупинила діяльність Товариства, чимало членів воювали в перших рядах. Лише незначна частина молоді, використовуючи відпустки студіювала технічні науки та ходила на лекції¹²⁸.

Завдяки Товариству було відкрито один з перших Домів Техніків для слухачів політехніки, зокрема на Кастелівці. За сьогоднішніми мірками ми можемо говорити про досить вигідні умови проживання для студентів. Перебуваючи у власності братчиків ціни на помешкання для студентів коштували значно менше, а дохід від оплати за проживання мав би йти на покриття адміністративних видатків. Для поселення потрібно було внести письмове зголошення. Крім того, у таких будинках містилися читальня, кімната для бесіди, їдальня, телефон, ванна кімната, кеглі та більярд. Клуб та кухня також знаходилися під патронатом Товариства¹²⁹. Виділ Товариства повинен був також відповідати та забезпечувати порядок і безпеку в кімнатах.

Про високий організаційний рівень студентського товариства свідчить і наявність програмних документів, передусім статутів. Ці документи визначали мету, форми та методи діяльності товариства, пріоритетні завдання та умови вступу до гуртків, їхню структуру. Узаконювалися вони Сенатом Львівської Політехніки та досить часто змінювалися. На тематичний

12860 – *lecie. Bratniej Pomocy Technikiej // Kurjer Lwowski. – 1921. – 5 listopada (№ 261). – S. 5; Sześćdziesięciolecie. Jubileusz Techników Bratniej Pomocy // Gazeta Lwowska. – 1921. – 5 listopada (№ 247). – S. 1.*

129 *Dom słuchaczy Politechniki // Gazeta Lwowska. – 1895. – 26 list. (№ 272). – S. 3-4. – (Kronika); Dom słuchaczy politechniki lwowskiej... // Gazeta Lwowska. – 1895. – 17 sier. (№ 187). – S. 3-4. – (Kronika).*

напрям діяльності вказувала сама назва. У міжвоєнний період згідно статуту товариства його членом міг стати студент Політехніки польської національності, християнин. Щоб записатися потрібно було мати 10 грошей, а також вносити щомісячні внески в розмірі 35 грошей¹³⁰.

Знайдені матеріали свідчать й про те, що «Братня Допомога Студентів Львівської політехніки» свого часу була не тільки найстаршим, але й найбагатшим Товариством взаємодопомоги у Львові. Таким чином, за роки свого існування, діяльність Товариства набула виразного самотутнього спрямування¹³¹. (Таблиця).

Рік	1877	1880	1890	1900	1910	1919/20	1920/21	1932/33	1933/34
К-ть дійсних членів	121	187	162	501	830	799	1835	1450	1600
Сума доходу	1330 zł.	2040 zł.	4390 zł.	42960 kor.	123300 kor	1336270 mkp.	11855990 mkp.	2010000 zł.	2250000 zł.

Оскільки Львів був досить поважною культурною столицею, то відбувалися постійно змагання між польськими та українськими, польськими та єврейськими громадами. Ареною змагань між польською та українською громадськістю були всі сфери суспільного життя, в тому числі і в студентському середовищі, яке було осередком національно-культурного життя.

На сторінках газет знаходимо повідомлення про те, що членом товариства «Братньої Допомоги Студентів Львівської Політехніки» може стати кожний технік єврейського походження і разом з іншими студентами на рівних правах має

130 Z Bratniej Pomocy Politechniki // Kurjer Lwowski. – 1931. –31 stycznia (№ 31). – S. 8. – (Kronika życia akadem.).

131 Sześćdziesiątcecie. Jubileusz Techników Bratniej Pomocy // Gazeta Lwowska. – 1921. –5 listopada (№ 247). – S. 1; Towarzystwo bratniej pomocy słuchaczy szkoły politechnicznej we Lwowie... // Gazeta Lwowska. – 1877. – 21 list. (№ 296). – S. 3. – (Kronika); Tow. Bratniej pomocy słuchaczy szkoły politechniki lwowskiej // Gazeta Lwowska. – 1885. – 17 list. (№ 263). – S. 3. – (Kronika).

такі ж обов'язки та привілеї як і всі члени Товариства. Знаходимо також статтю про видання товариством Братньої Допомоги комуніката щодо толерантного ставлення до єврейської технічної молоді¹³². Водночас від 29 травня 1923 року, на надзвичайних загальних зборах Товариства слухачів політехніки вирішувалася справа зміни статуту. Після гострої дискусії було ухвалено рішення, що членом товариства може бути кожний студент Політехніки, за винятком студентів єврейського віровизнання¹³³. Тобто, консолідація студентів, місцевих поляків відбувалася за етнорелігійною ознакою, що тільки посилювало (загострювало не надто теплі відносини в стінах закладу) національні та політичні розбіжності в середовищі західноукраїнського студентства, та на загальне відповідало політичній ситуації в Західній Україні. В подібних випадках, на жаль, австро-угорська дискримінаційна політика щодо різних національностей в закладі, а згодом і польська влада робили усе можливе, щоб розколоти студентство. І аж ніяк не сприяли їхньому порозумінню та вирішенню конфліктів. Товариство зосередило свою діяльність у двох напрямках: культурно-просвітній діяльності та на матеріальній взаємодопомозі. Їхніми осередками були загальні сходини членів. На загальних зібраннях обирали склад Товариства: голову, заступника, скарбника, бібліотекаря, секретаря, членів відділу Товариства та його заступників¹³⁴. За роки свого

132 *Z życia młodzieży «Br. Pom.» Polit. Lwowsk. // Kurjer Lwowski. – 1922. – 3 grudnia (№ 274). – S. 4. – (Kronika); Epilog antisemitycznych ekscesów w Dublanach // Kurjer Lwowski. – 1924. – 17 listopada (№ 264). – S. 3. – (Sprawy akademickie); Sprawa żydowska na Politechnice // Kurjer Lwowski. – 1931. – 19 grudnia (№ 351). – S. 7. – (Sprawy akademickie).*

133 *Wykluczenie żydów z Towarystwa Bratniej Pomocy Politechniki // Gazeta Lwowska. – 1923. – 2 czerwca (№ 122). – S. 5. – (Kronika).*

134 *Tow. Bratniej pomocy słuchaczy szkoły politechniki lwowskiej... // Gazeta Lwowska. – 1885. – 17 list. (№ 263). – S. 3. – (Kronika).*

розвитку Товариство розширило свою наукову роботу. Неодноразово Товариством організовувалися зустрічі з представниками адміністрації університету, ректором з того чи іншого питання. Проводилися численні організаційні зібрання, на яких висвітлювались ідеологічні засади їх діяльності.

Важливим напрямом діяльності технічної студентської молоді був культурно-просвітній. Студентство влаштовувало різні культурні заходи, відчити, створювало драматичні та музичні колективи, організовувало дружні вечори пам'яті, збір старшого та молодшого поколінь тощо¹³⁵. Це і залучення молоді до масових святкувань, урочистостей. Під своєю егідою організовувало вечори пісні, байки, проводило добродійні бали для дітей, дохід від яких йшов на допомогу функціонування навчального закладу в непростих умовах¹³⁶. Було організовано діяльність шахового та різних технічних гуртків, запроваджено практику наукових відчитів. За його участі до річниці створення Товариства проводилися дружні з'їзди техніків: дійсних слухачів Технічної Академії, а також слухачів політехнічної школи. На таких з'їздах видавалися "Пам'ятні книжки", які містили коротенькі біографічні дані всіх дійсних членів (рік і місце народження, місце та час навчання на вищих студіях, посади, що обіймалися будь-то урядові, приватні, наукові звання, описи всіх виконаних технічних робіт)¹³⁷.

Заснування в II Домі Техніків технічного шахового клубу при товаристві Братньої Допомоги студентів Львівської Політехніки

135 Zjazd b. Sluchaczów dawnej Akademii technicznej i Politechniki lwowskiej // *Gazeta Lwowska*. – 1894. – 13 lip. (№ 158). – S. 4-5.

136 Przedstawienie amatorskie // *Gazeta Lwowska*. – 1885. – 17 list. (№ 263). – S. 3. – (Kronika); Bal studentów lwowskiej Politechniki na dochód funduszu stypendyjnego imienia «Obrony Lwowa» // *Kurjer Lwowski*. – 1922. – 13 stycznia (№ 11). – S. 6. – (Zebrań, odczyty i widowiska); Wieczór taneczny // *Kurjer Lwowski*. – 1924. – 10 lutego (№ 32). – S. 4. – (Kronika); Raut Reprezentacyjny Politechniki // *Gazeta Lwowska*. – 1927. – 27 kwietnia (№ 96). – S. 2. – (Co dzień niesie ?).

137 Zjazd koleżeńskich techników // *Gazeta Lwowska*. – 1893. – 3 maja (№ 100). – S. 3. – (Kronika).

відбулося саме завдяки матеріальній допомозі та опіці Братньої Допомоги. Клуб розвивався, і слід сказати, досить успішно. Однією з ідей клубу було створення клубної дружини, яка б могла співпрацювати з іншими шаховими дружинами. Планувалося організувати змагання з майстерності серед студентів вищих навчальних закладів Львова, а згодом – вихід на вищий рівень професійності – загальні студентські змагання Польщі¹³⁸.

Членами Товариства братньої Допомоги, музичними аматорами в 1898 році було створено співочий технічний хор, склад якого вправлявся в співах у вільний від навчання час. За його підтримки та участі відбувалися різні культурні та організаційні заходи: урочистості, колеганські вечори, вечірки, організовані Товариством Братньої Допомоги¹³⁹.

Завдяки Товариству відбувалася співпраця з іншими вищими навчальними закладами, зокрема, організація виїзду студентів на навчання за кордон; регулярними стали мандрівки технічної молоді з культурно-просвітніми цілями, під час яких молодь знайомилася, обмінювалася технічними новинками й літературою; організовувала різноманітні просвітницькі заходи, що ставали непересічними подіями в житті польської громади краю та сприяли її активізації¹⁴⁰.

Така культурно-просвітницька діяльність студентства не носила замкнутого характеру, а спрямовувалася, передусім на пожвавлення національно-громадського життя на провінції¹⁴¹.

138 *Technicki Klub szachowy* // *Kurjer Lwowski*. – 1932. – 30 stycznia (№ 30). – S. 7. (Z organizacyj akademickich).

139 *Wieczór kolędz Choru technickiego* // *Gazeta Lwowska*. – 1924. – 20 stycznia (№ 17). – S. 5. – (Z muzyki); *Koncert lwowskiego choru technickiego*. – Występ p. H. Korskiej w «Tosce» // *Gazeta Lwowska*. – 1924. – 13 czerwca (№ 135). – S. 5. – (Z muzyki).

140 *Wycieczka studentów politechniki lwowskiej do Włoch* // *Gazeta Lwowska*. – 1924. – 8 czerwca (№ 132). – S. 6. – (Kronika); *Dwudniową wycieczkę dla studentów politechniki lwowskiej* // *Kurjer Lwowski*. – 1925. – 4 czerwca (№ 126). – S. 5. – (Kronika).

141 *Bal Techników urządzony staraniem Towarzystwa Bratniej Pomocy studentów Politechniki Lwowskiej* // *Kurjer Lwowski*. – 1922. – 2 lutego (№ 28). – S. 6. – (Zebrania, odczyty i widowiska); *Wigilia technicka* // *Kurjer Lwowski*.

Досить часто Товариство організовувало свята, присвячені до ювілейних дат визначних постатей¹⁴². Така діяльність у студентських товариствах служила школою громадянського виховання для багатьох поколінь польської еліти. Урочисті товариські зібрання ставали резонансними подіями у внутрішньому житті навчального закладу, оскільки гостями з'їздів були відомі представники влади та уряду з цілої Речі Посполитої, що надавало неабияку популярність самому закладу. Такі зібрання не обходилися без привітання концертними номерами хору техніків, виступом голови товариства, після чого йшла довгоривала дискусія¹⁴³. Громадськість із симпатією ставилася до таких подій і діяльності Товариства зокрема.

З членів товариства Братньої Допомоги вийшло немало видатних діячів, знаних широкому колу громадськості. Деякі з них присвятили себе науці, інші – причинилися до піднесення загального добробуту при впровадженні технічних удосконалень і заводської роботи¹⁴⁴.

Окрім студіювання наук, студентська молодь реалізовувала себе ще й в суспільно-політичному русі. Активісти студентського руху доволі часто обіймали провідні становища в різних осередках суспільного життя. Це, своєю чергою, сприяло

– 1925. –20 grudnia (№ 283). – S. 8. – (Kronika); *Wieczór Kopernikowski urządzaniem Towarzystwa Bratniej Pomocy sluch. polit. odbędzie się w sobotę 15 maja w auli Politechnicznej* // *Gazeta Lwowska*. – 1920. –15 maja (№109). – S. 3-4. – (Kronika).

142Piękny jubileusz. W dniu 4 i 5 listopada 1921 jako w 60 rocznicę istnienia Towarzystwa Bratniej Pomocy sluch. Politechniki Lwowskiej, odbędzie się we Lwowie Zjazd członków Bratniej pomocy // *Gazeta Lwowska*. – 1921. – 16 października (№ 231). – S. 2. – (Kronika); *Sześćdziesięciolecie. Jubileusz Techników Bratniej Pomocy* // *Gazeta Lwowska*. – 1921. –5 listopada (№ 247). – S. 1 – 2; 60 – *Iecie Bratniej Pomocy Technikiej* // *Kurjer Lwowski*. – 1921. – 5 listopada (№ 261). – S. 5.

143 *Obchód 60 – tej rocznicy. Bratniej Pomocy Techników* // *Kurjer Lwowski*. – 1921. – № 263 (7 listopada). – S. 4
144 *Sześćdziesięciolecie. Jubileusz Techników Bratniej Pomocy* // *Gazeta Lwowska*. – 1921. –5 listopada (№ 247). – S. 1 – 2.

налагодженню тісної співпраці й порозумінню між різними поколіннями та середовищами діячів.

Студентські товариства ставили основний акцент на наукову і самоосвітню працю, намагалися забезпечити своїх членів відповідною літературою та науковим приладдям. З цією метою Товариством було закладено у статуті шляхи досягнення поставленої мети через організацію бібліотеки. З перших днів свого існування для інформаційного забезпечення діяльності наукових гуртків, що залучали слухачів університету до дослідницької роботи, товариство Братньої Допомоги заснувало книгозбірню та читальню часописів. Об'єднання намагалося задовольнити читацькі потреби своїх членів при добрій організації бібліотечної роботи: відкрито читальний зал журналів з різних галузей, забезпечення фонду найновішою літературою, окрім технічних видань, белетристикою та поезією¹⁴⁵.

На 1885 рік бібліотека Товариства налічувала уже 1407 томів книг, що свідчило про щораз більше зацікавлення книжковими новинками¹⁴⁶. Об'єднання присвячувало багато уваги публікаціям праць своїх членів, тому розширювало рамки видавничої діяльності. На виділ товариства статутом покладалися певні обов'язки: утримувати читальню у відповідному стані, займатися придбанням та реєстрацією часописів, видавати книги та утримувати в порядку щоденники, каталоги, пильнувати за дотриманням статуту читальні. Товариство надавало можливість молодим авторам публікувати наукові праці, які представлялися на товариських відчитках. Тож не дивно, що у формуванні фондів бібліотеки відбувався досить скрупульозний етап у процесі відбору книг. Щоразу

145 Z Br. Stud. Pomocy. Politechniki Lwowskiej // Kurjer Lwowski. – 1934. – 27 września (№ 266). – S. 8. – (Sprawy akademickie).

146 Tow. Bratniej pomocy słuchaczy szkoły politechniki lwowskiej // Gazeta Lwowska. – 1885. – 17 list. (№ 263). – S. 3. – (Kronika).

обговорювалося питання доцільності придбання того чи іншого видання, необхідного для наукових досліджень чи підготовки до іспитів. Для інформаційного забезпечення молоді товариство «Братньої допомоги» організовувало підготовчі курси, де надавали матеріали інформаційного характеру, що всіляко сприяло кандидатам у підготовці до успішного складання іспиту¹⁴⁷.

З розвитком техніки і наукових досліджень, обсяг технічної інформації стрімко зростає, отож виникли передумови для розвитку науково-технічної журналістики. Одним із найважливіших чинників повноцінного функціонування науки та освіти була видавнича справа. Педагогічний склад Львівської політехніки брав активну участь в обміні науково-технічною інформацією.

Одна із статей повідомляє нам, що стараннями Видавничої комісії т-ва Братньої Допомоги студентів Львівської Політехніки було зорганізовано «Видавничу Комісію Братньої Допомоги студентів Львівської Політехніки і наукових кіл», основним завданням якої було спільне видання наукових праць¹⁴⁸. У будь-якому випадку для студентів Політехніки це було важливим поступом, що спричинило значне збільшення фонду бібліотеки завдяки обміну та сприяло популяризації товариства серед широкого загалу технарів.

Так, з ініціативи та сприяння Товариства в 1922 році з'явилося «Życie Techniczne» – орган Товариства асистентів «Братньої допомоги» та наукових об'єднань студентів Львівської політехніки, який виходив щомісячно та був подібного рівня

147 Egzamin wstępny na Politechnikę // Kurjer Lwowski. – 1922. – 27 lipca (№ 167). – S. 5. – (Kronika);
Towarzystwo Bratniej Pomocy studentów Politechniki Lwowskiej organizuje w tym roku kursa przygotowawcze do
egzaminów wstępnych na Politechnikę // Gazeta Lwowska. – 1926. – 30 lipca (№ 170). – S. 2. – (Co dziei niesie?).

148 Komisja Zarobkowa Towarzystwa Bratniej Pomocy studentów Politechniki Lwowskiej poleca rutynowanych i
sumiennych nauczycieli na wyjazd w czasie wakacyjnym // Gazeta Lwowska. – 1924. – 5 czerwca (№ 129). – S. 5. –
(Kronika).

видання як «Czasopiśmo Techniczne». Як зазначалося у першому номері журналу, це наукове та технічне видання було створено з метою інформування студентської громади про суспільне життя у Львівській Політехніці¹⁴⁹. Часопис практично постійно вміщував рубрики «Рецензії», «Новини», публікував відомості у офіційному відділі, в якому подавалися повідомлення із секретаріату Політехніки. Тут знаходилося місце для поточних новин з інженерного світу, нотаток про студентські відрядження, висвітлювалися проблеми Львівської політехніки (будівництво нових корпусів, організація навчання та наукових досліджень). Вже у першому номері «Życie Techniczne» подаються відомості щодо побудови II Дому Техніків.

Трохи пізніше «Życie Techniczne» на своїх шпальтах порушувало різноманітні актуальні питання: фінансові труднощі, матеріальну забезпеченість, культурне та громадське життя у різних товариствах: спорт, мистецтво, молодіжні рухи. Цікаво, що самі студенти та викладачі навчального закладу (здебільшого, відділення архітектури) допомагали та брали активну участь у підготовці до друку та художньому оформленні даного видання.

Журнал видавався регулярно: в перші два роки (1922-1923 рр.) виходило 6 номерів видання, згодом щорічно 9 номерів лише з тримісячною перервою на літні вакації. В 1928 р. часопис вийшов лише у п'яти номерах і на чотири роки припинив існування. 1932 р. було відновлено роботу редакції журналу. І після такої тривалої перерви часопис став всепольським виданням – органом наукових кіл вищих навчальних закладів і об'єднання винахідників у Катовіце¹⁵⁰, хоча продовжувало виходити у Львові.

149 «Życie Techniczne» organ Stow. asystentów, Tow. Bratniej pomocy, Kół i Związków naukow; studentów Politechniki Lwowskiej // Kurjer Lwowski. – 1922. – 19 maja (№ 109). – S. 7. – (Zapiski).

150 Самотий Р. Традиції студентської преси / Р. Самотий // Аудиторія. – 2006. – 12-18 жовт. (№ 29). – С. 13; 19-25 жовт. (№ 30). – С. 8.

Серед основних завдань була й організація діяльності факультетів: пошук приміщень для занять, матеріалів для практичних занять, підтримування контактів між професорами та студентами.

Особливим напрямом діяльності Товариства було матеріальне сприяння своїм незаможним колегам - членам товариства та в міру можливостей покращенням умов проживання технічної молоді, у т. ч.:

дбати про дешеву та здорову їжу (кухня підпорядковувалася керівництву Товариства);

опікуватися забезпеченням невисокої оплати за проживання в I та II Домі Техніків чи залученням спонсорських коштів; здійснювати поточний ремонт помешкань в гуртожитках; дбати про порядок та безпеку в стінах будинків, що були власністю товариства¹⁵¹;

організовувати діяльність позичкової каси для студентів: виділяти коротко та довготривалі позички; грошову допомогу, надання стипендій¹⁵²;

налагодити роботу бюро посередництва для сприяння у влаштуванні студентської молоді на роботу¹⁵³;

151 Wydział Bratniej Pomocy Politechniki Lwowskiej, celem ułatwienia Kolegom znalezienia mieszkanie przeprowadza rejestrację wolnych mieszkań // Kurjer Lwowski. – 1931. – 13 września (№ 254). – S. 9. – (Co dzień niesie ?).

152 Wydział Towarzystwa Bratniej Pomocy studentów Politechniki Lwowskiej uchwałą na posiedzeniu Wydziału dnia 16 lutego 1924 odbytem zwaloryzować pożyczki krótkoterminowe niespłacone lub sprolongowane do trzech dni // Gazeta Lwowska. – 1924. – 22 lutego (№ 44). – S. 5. – (Kronika); Nowe Stypendjum Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Lwowskiej // Kurjer Lwowski. – 1931. – 27 czerwca (№ 175). – S. 7. – (Kronika życia akadem.).

153 Wydział Towarzystwa Bratniej Pomocy studentów Politechniki Lwowskiej uchwałą na posiadający także «Komisje zarobkową» przyjmuje zapotrzebowanie na korepetytorów itp. zgłoszenie przyjmuje // Gazeta Lwowska. – 1925. – 3 maja (№ 101). – S. 5. – (Kronika); Komisja Pośrednictwa Pracy Towarzystwa Bratniej Pomocy studentów Politechniki Lwowskiej rozpoczyna po wakacjach urzędowanie // Kurjer Lwowski. – 1931. – 20 września (№ 261). – S. 7. – (Kronika życia akadem.).

займатися допомогою в науковій роботі, наприклад позикою книжок.

Звісно, у важкі часи фінансової кризи (мається на увазі 1929-1932 рр.) товариство Братньої Допомоги допомагало всім студентам польської національності щоб зменшити їхню нужденність. Втім, не могло забезпечити всіх потреб. Стосується це передусім питання браку помешкань, справа з якими виглядала надто сумною для молоді всіх вищих наукових закладів. Лише певна частина студентів могла поміститися в студентських гуртожитках, решта – ці помешкання повинні були винаймати. Досить проблематичним було вирішення питання надзвичайно високих оплат за проживання (95-195 золотих щорічно). Тому, відділ Братньої Допомоги студентів Львівської Політехніки на сторінках різних газет звертався до всіх можливих структур та громадськості з проханням надати відомості про можливість винайму вільних кімнат чи про спонсорську допомогу.

Отже, одним із пріоритетних напрямів діяльності культурно-освітніх товариств упродовж XIX–XX століть було просвітництво, що ставило основним завданням підвищення загальноосвітнього і культурного рівня. Головними засобами для досягнення цієї мети були: організація масових культурно-освітніх заходів, громадська періодика, видавнича діяльність, бібліотечна справа. Тому, створення та потенційна діяльність студентських наукових організацій при вищих навчальних закладах сприяла задоволенню наукової і соціальної потреби активної молоді в науковому житті краю. Молодь, беручи участь у роботі різних студентських товариств, тим самим готувалася не тільки до професійної діяльності, а й виявляла активну громадянську позицію.

Сильно обмежувало статус товариства те, що його діяльність була спрямована лише на студентів польської національності. Безсумнівно, ми не можемо порівнювати товариство «Братньої

Допомоги студентів Львівської Політехніки» з іншими легальними (чи то українськими чи єврейськими) об'єднаннями, які існували при навчальному закладі. Все таки спрацьовував механізм взаємодії та взаємовпливів різних чинників і поколінь міжнародних відносин; розділяли їх умови, форми та методи діяльності. Характерною рисою польського молодіжного руху була його добра організаційна оформленість, фінансова незалежність, коли не потрібно було виборювати політичні чи національні права. Діяти товариства мали можливість в легальних умовах, бути масовою спілкою та лояльним до тогочасної влади. Тим паче, що впливи польських студентських товариств виходили далеко за межі академічного середовища. Товариство «Братньої Допомоги» захищало інтереси польських студентів, тоді як до прикладу, численне Товариство «Основа» змушене було крім обов'язків студентського товариства, займатися національними справами, виборювати соціальні та національні права, вести боротьбу за Українську вищу політехнічну школу у Львові, серед польського середовища захищати інтереси українських студентів у Львівській Політехніці. Організована діяльність українського студентства ставала частиною загальнонаціонального руху, чинником політичної боротьби. Попри те, це зовсім не применшує діяльність досліджуваного нами товариства. На його прикладі можна спостерігати еволюцію розвитку львівських студентських товариств, суттєве розширення їх наукової та літературної роботи. Тим більше, його діяльність могла бути взірцем для інших товариств взаємної допомоги, та безсумнівно, була гордістю не тільки студентів Політехніки, а й польської громадськості в свій час.